

РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ З УРАХУВАННЯМ НОВИХ ФОРМ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

© 2015 ФЕЩЕНКО О. П.

УДК 336.64

Фещенко О. П. Розрахунок показників фінансового стану господарських товариств з урахуванням нових форм фінансової звітності

Результат діяльності будь якого суб'єкта господарювання залежить від наявності та ефективності використання фінансових ресурсів. Рациональне використання фінансових ресурсів віддзеркалює фінансовий стан підприємства. У цьому зв'язку важливе значення має достовірна оцінка фінансового стану підприємства, що забезпечується обґрунтованим здійсненням його аналізу. Незважаючи на значне дослідження науковцями методик проведення аналізу фінансового стану підприємства, зі зміною форм фінансової звітності виникла необхідність у коригуванні алгоритмів розрахунку фінансових показників. Враховуючи, що нині не розроблено єдиних підходів у цій сфері, метою статті є розробка пропозицій щодо алгоритмів розрахунку основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану господарських товариств, беручи до уваги особливості складання фінансової звітності з 2013 р. На основі порівняльного аналізу автором виявлено основні відмінності між формами фінансової звітності до та після впровадження НП(С)БО 1 та надано пропозиції щодо алгоритму розрахунку основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану із урахуванням практичної потреби господарських товариств. Використання у практичній діяльності підприємств запропонованих у даній статті алгоритмів розрахунку показників дасть можливість здійснити оцінювання фінансового стану господарських товариств із застосуванням форм фінансової звітності, регламентованих НП(С)БО 1.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансові показники, фінансова звітність, коефіцієнти, аналіз, алгоритм, методичні рекомендації.

Табл.: 6. **Бібл.:** 15.

Фещенко Олег Петрович – здобувач, кафедра фінансів, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: oleg_feshchenko@ukr.net

УДК 336.64

UDC 336.64

Фещенко О. П. Расчет показателей финансового состояния хозяйственных предприятий с учетом новых форм финансовой отчетности

Результат деятельности любого субъекта хозяйствования зависит от наличия и эффективности использования финансовых ресурсов. Рациональное использование финансовых ресурсов отражает финансовое состояние предприятия. В этой связи особое значение имеет достоверная оценка финансового состояния предприятия. Несмотря на значительное исследование учеными методик проведения анализа финансового состояния предприятия, с изменением форм финансовой отчетности возникла необходимость в корректировке алгоритмов расчета финансовых показателей. Учитывая, что в настоящее время не разработано единых подходов в этой сфере, целью статьи является разработка предложенных алгоритмов расчета основных показателей (коэффициентов) финансового состояния хозяйственных обществ, принимая во внимание особенности составления финансовой отчетности с 2013 г. На основе сравнительного анализа автором выявлены основные различия между формами финансовой отчетности до и после внедрения НП(С)БУ 1 и даны предложения по алгоритму расчета основных показателей (коэффициентов) финансового состояния с учетом практической необходимости хозяйственных обществ. Использование в практической деятельности предприятий предложенных в данной статье алгоритмов расчета показателей позволит осуществить оценку финансового состояния хозяйственных обществ с применением форм финансовой отчетности, регламентированных НП(С)БУ 1.

Ключевые слова: финансовое состояние, финансовые показатели, финансовая отчетность, коэффициенты, анализ, алгоритм, методические рекомендации.

Табл.: 6. **Библ.:** 15.

Фещенко Олег Петрович – соискатель, кафедра финансов, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: oleg_feshchenko@ukr.net

Feshchenko O. P. Calculating the Indicators of the Financial State of Economic Enterprises, Taking into Account the New Forms of Financial Reporting

Results of the work of any economic entity depend on the availability and effective use of financial resources. Rational use of financial resources reflect the financial state of enterprise. Of special importance in this regard is a credible assessment of the financial state of enterprise. Despite considerable amount of research by scientists of methods for analyzing financial state of enterprise, with the change of forms of financial reporting becomes necessary to adjust the algorithms for calculating the financial indicators. Given that currently no common approaches are present in this sphere, the aim of this paper was to elaborate proposals on algorithms for calculating the basic indicators (ratios) of the financial status of enterprises, taking into account the specific characteristics of financial reporting since 2013. On the basis of comparative analysis the author has identified the main differences between the forms of financial reporting before and after the introduction of National Regulation (Standard) of Accounting 1 (NR(S)A 1) and has given proposals as to the algorithm for calculation of the basic indicators (ratios) of the financial state in view of the practical needs of economic enterprises. The use in the practice of enterprises of algorithms for calculating the indicators, proposed in this paper, will help to evaluate the financial health of enterprises, which implement the reporting forms, regulated by the NR(S)A 1.

Key words: financial state, financial indicators, financial reporting, ratios, analysis, algorithm, methodical recommendations.

Tabl.: 6. **Bibl.:** 15.

Feshchenko Oleg P. – Applicant, Department of Finance, Kyiv National Economic University named after. V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: oleg_feshchenko@ukr.net

Результат діяльності будь якого суб'єкта господарювання залежить від наявності та ефективності використання фінансових ресурсів. Рациональне використання фінансових ресурсів віддзеркалює фінансовий стан підприємства, який в умовах ринкової економіки має першорядне значення. Хороший фінансовий стан

підприємства – це запорука його фінансової стабільності. У стабільності фінансового стану підприємств зростає зацікавленість з боку постачальників, банків, акціонерів, інвесторів, податкових органів. У цьому зв'язку важливе значення має достовірна оцінка фінансового стану підприємства, що забезпечується обґрунтованим здійснен-

ням його аналізу. Фінансовий аналіз являє собою процес, що базується на даних фінансової звітності підприємства, яка за останні роки змінювалася декілька разів.

З 19 березня 2013 р. набрало чинності Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73), відповідно до якого, починаючи з I кварталу 2013 р., фінансова звітність підприємств складається за новою формою [1].

В оцінці фінансового стану підприємства використовують різні методичні підходи. Одним із них є використання фінансових показників (коефіцієнтів), які показують зміни в результатах господарської діяльності та визначають тенденції та структуру таких змін. На основі оцінки фінансового стану підприємства ідентифікують проблеми, що мають місце на підприємстві, та розробляють напрями їх вирішення.

Для оцінки фінансового стану підприємств різних організаційно-правових форм використовують різну кількість фінансових коефіцієнтів, що можуть мати різну структуру та відноситись до тієї чи іншої групи. На основі даних фінансової звітності здійснюється аналіз процесу формування та динаміки змін фінансових індикаторів, що дають можливість оцінювати майновий стан, ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість, ділову активність, ефективність діяльності та виявляти на цій основі способи поліпшення фінансового стану підприємств в конкретний період їх діяльності.

Слід зазначити, що існує значна кількість методик проведення аналізу фінансового стану підприємства – як розроблених конкретними науковцями, так і затверджених на загальнодержавному рівні. Зокрема, вагомий внесок у дослідження фінансового стану підприємств зробили як вітчизняні, так і зарубіжні вчені: О. І. Барановський, М. Д. Білик, Л. Бернстайн, І. В. Зятковський, В. М. Івахненко, Л. А. Лахтіонова, О. Г. Мендрул, В. О. Мец, М. Р. Метьюс, В. В. Сопко, В. М. Суторміна, Д. Стоун, О. О. Терещенко, Е. Хелферт, Т. Є. Унковська, М. Г. Чумаченко, А. В. Чупіс та інші.

Однак, незважаючи на значні дослідження науковців, ця проблема не втрачає актуальності й сьогодні у зв'язку з введенням нової фінансової звітності. У підручниках і навчальних посібниках з фінансового аналізу мають місце формули розрахунку показників, де автори посилаються на форми бухгалтерської звітності, які діяли до 19 березня 2013 р. Зі зміною форм фінансової звітності виникла необхідність у коригуванні алгоритмів розрахунку фінансових показників для оцінки фінансового стану. При цьому, враховуючи, що нині не розроблено єдиних підходів у цій сфері, нами зроблено спробу запропонувати алгоритми розрахунку фінансових показників (коефіцієнтів). Отже, вказана проблема потребує вивчення та набуває актуальності.

Метою статті є розроблення пропозицій щодо алгоритмів розрахунку основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану господарських товариств, ураховуючи особливості складання фінансової звітності з 2013 р.

Для досягнення поставленої мети нами були вирішені такі науково-практичні завдання: на основі порівняльного аналізу виявлено основні відмінності між формами фінансової звітності до та після впровадження НП(С)БО 1; надано пропозиції щодо алгоритму розрахунку основних показників (коефіцієнтів) фінансового стану із урахуванням практичної потреби господарських товариств.

Знабранням чинності Наказу № 73 скасовано такі НП(С)БО: П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»; П(С)БО 2 «Баланс»; П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати»; П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів»; П(С)БО 5 «Звіт про власний капітал». Таким чином, мету, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів нині визначає НП(С)БО 1. Норми цього Національного положення (стандарту) застосовуються до фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності юридичних осіб усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством [1].

Усі вимоги до основних форм фінансових звітів наведено у НП(С)БО 1, а самі форми показано у його додатках. Так, додаток 1 до НП(С)БО 1 містить такі форми: форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)»; форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи)»; форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)» та Форма № 3-н «Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)»; форма № 4 «Звіт про власний капітал (Звіт про зміни у власному капіталі)». Також слід зазначити, що фінансова звітність, як і раніше, розподіляється на річну та проміжну (квартальну). Для підприємств, що укладають консолідовану фінансову звітність, передбачено окремі форми звітності (додаток 2 до НП(С)БО 1). Їхня відмінність від основних форм – у назвах, які починаються зі слова «консолідований», та наявності декількох додаткових рядків. Водночас необхідно звернути увагу на те, що на цей момент не скасовано Наказ Міністерства фінансів України «Про Примітки до річної фінансової звітності» від 29.11.2000 р. № 302. Можна зробити висновок, що форма приміток залишається чинною.

Проміжна фінансова звітність складається наростаючим підсумком з початку звітного року. Для проміжної звітності у 2013 р. є чинними форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» і форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупні доходи)». Крім того, Міністерство фінансів України затвердило Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності (Наказ від 28.03.2013 р. № 433) [2].

Розгляд змісту нових форм звітності дозволив виявити основну їх особливість – гнучкість. Підприємства можуть не відображати статті, за якими інформація відсутня (крім випадків, якщо така інформація була в попередньому звітному періоді), а також доповнювати звітні форми, вписуючи рядки (перелік, а також назви і кодифікація цих рядків регламентовані додатком 3 до НП (С) БО 1). Значна кількість додаткових рядків призначена для страховиків. У підприємств, які не є стра-

ховиками, більшість рядків залишилися без змін назв та змісту (або зовсім з незначними змінами, як, наприклад, статті грошових коштів). Слід зазначити, що назви форм доповнено уточнюючими назвами в дужках, аналогічними формам згідно з МСФЗ: Баланс додатково має назву «Звіт про фінансовий стан», а Звіт про фінансові результати – «Звіт про сукупний дохід». Також новим є чотиризначне кодове позначення рядків. Витрати і доходи майбутніх періодів раніше виділялися в балансі окремими розділами, нині доходи майбутніх періодів входять до складу поточних зобов'язань та забезпечень, авитрати майбутніх періодів – до складу оборотних активів. Крім того, про більшу гнучкість свідчить відсутність жорсткого порядку заповнення усіх рядків фінансової звітності та відсутність потреби проставляти прочерки у рядках, за якими відсутні показники.

Важливим нововведенням при складанні звіту про рух грошових коштів, внесеним НП(С)БО 1, стала можливість вибору одного з варіантів: за прямим (форма № 3) чи непрямим (форма № 3-н) методом. Сутність непрямого методу складання звіту про рух грошових коштів підприємства полягає в коригуванні прибутку на цілий ряд визначених для цього статей. Тоді як прямий метод базується на основі реальних грошових потоків, є більш прозорим, і нині підприємства, як правило, обирають саме його.

У цілому розробники НП(С)БО 1 прагнули максимально наблизити форми фінансової звітності до міжнародних стандартів (норм МСФЗ). Тому стандарт не дає детального опису статей Балансу і Звіту про фінансові результати, що може спричинити певні ускладнення для підприємств, які не використовують міжнародні стандарти фінансової звітності, адже облік багатьох операцій за П(С)БО не збігається з обліком згідно з міжнародними стандартами фінансової звітності.

З використанням інформації, наведеної у фінансовій звітності, та її кодових позначень нами розробляються алгоритми розрахунку сукупності показників (коефіцієнтів), що характеризують фінансовий стан господарських товариств. Перелік таких показників систематизовано нами за узагальненими групами. На нашу думку, повним і достатнім, для оцінки фінансового стану підприємств, є запропоновані науковцями такі напрямки його оцінки за групами показників (коефіцієнтів): оцінка майнового стану; аналіз ліквідності; оцінка платоспроможності та фінансової стійкості; аналіз ділової активності; оцінка ефективності діяльності [3 – 7].

Одним із кроків у здійсненні загальної оцінки фінансового стану господарських товариств виступає оцінка майнового стану, для здійснення якої доцільно розраховувати такі показники (коефіцієнти), що характеризують виробничий потенціал підприємства: коефіцієнт зносу основних засобів, коефіцієнт оновлення основних засобів та коефіцієнт вибуття основних засобів (табл. 1).

Під ліквідністю розуміють спроможність підприємства перетворювати свої активи на гроші без втрат їх ринкової вартості для покриття всіх необхідних платежів у міру настання їх строків та швидкість здійснення цьогоперетворення [8]. Таким чином, ліквідність можна розглядати як час, необхідний для продажу активу, і суму, одержану від продажу активу. Для оцінки реального ступеня ліквідності підприємства проводиться аналіз ліквідності балансу. Ліквідність балансу визначається як ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких у гроші відповідає терміну погашення зобов'язань. Для визначення ліквідності балансу варто зіставити результати по кожній групі активів і пасивів (табл. 2).

Таблиця 1

Алгоритм розрахунку показників оцінки майнового стану підприємств

Показник	Коротка характеристика	Алгоритм розрахунку	
		до запровадження НП(С)БО 1	після запровадження НП(С)БО 1 (пропонується)
Коефіцієнт зносу основних засобів	Характеризує стан та ступінь зносу основних засобів і розраховується як відношення суми зносу основних засобів до їхньої первісної вартості	$\phi 1p.032/\phi 1p.031(\text{old})$	$\phi 1p.1012/\phi 1p.1011(\text{new})$
Коефіцієнт оновлення основних засобів	Показує, яку частину від наявних на кінець звітного періоду становлять нові основні засоби, і розраховується як відношення первісної вартості основних засобів, що надійшли за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на кінець звітного періоду	$\phi.5 p.260(\text{гр.5}) / \phi.1 p.031(\text{гр.4})(\text{old})$	$\phi.5 p.260(\text{гр.5})/\phi.1 p.1011(\text{new})$
Коефіцієнт вибуття основних засобів	Показує, яка частина основних засобів вибула за звітний період, та розраховується як відношення первісної вартості основних засобів, що вибули за звітний період, до первісної вартості основних засобів, наявних на балансі підприємства на початок звітного періоду	$\phi.5 p.260(\text{гр.8}) / \phi.1 p.031(\text{гр.3})(\text{old})$	$\phi.5 p.260(\text{гр.8})/\phi.1 p.1011(\text{new})$

Агрегований баланс для аналізу ліквідності підприємств

Алгоритм розрахунку		Зіставлення на кінець періоду	Алгоритм розрахунку	
до запровадження НП(С)БО 1	після запровадження НП(С)БО 1 (пропонується)		до запровадження НП(С)БО 1	після запровадження НП(С)БО 1 (пропонується)
Найбільш ліквідні активи (A1)		«>» або «<»	Найбільш термінові зобов'язання (П1)	
p.220 + p.230 + p.240	p.1160 + p.1165		p.530 + p.540 + p.550 + + p.560 + p.570 + p.580 + p.590 + p.600 + p.610	p.1615 + p.1620 + p.1625 + + p.1630 + p.1635 + p.1640 + p.1645 + p.1650 + p.1660 + p.1670 + p.1690
Швидкореалізовані активи (A2)		«>» або «<»	Короткострокові пасиви (П2)	
p.160 + p.170 + p.180 + p.190 + p.200 + p.210 + p.250	p.1125 + p.1130 + p.1135 + p.1140 + p.1145 + p.1155 + p.1190		p.510 + p.520 + p.500	p.1600 + p.1605 + p.1610
Повільнореалізовані активи (A3)		«>» або «<»	Довгострокові пасиви (П3)	
p.270 + p.100 + p.110 + p.120 + p.130 + p.140	p.1100 + p.1170		p.480	p.1595
Важкорреалізовані активи (A4)		«>» або «<»	Постійні пасиви (П4)	
p.80 + p.275	p.1095 + p.1200		p.380 + p.385 + + p.430 + p.630	p.1495 + p.1665

Зазначимо, що аналізу тільки ліквідних активів підприємства далеко не достатньо для визначення ступеню його ліквідності, тому запропонуємо алгоритм розрахунку коефіцієнтів ліквідності згідно з новими формами звітності: коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності та чистого оборотного капіталу (табл. 3).

Аналіз платоспроможності (фінансової стійкості) підприємств здійснюється за даними балансу підприємств, характеризує структуру джерел фінансування ресурсів, ступінь фінансової стійкості та незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування діяльності. Здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів) (табл. 4).

Значною мірою стабільність фінансового стану підприємства зумовлена його діловою активністю, що залежить від ринків збуту продукції, ділової репутації суб'єкта господарювання, ефективності використання наявних ресурсів та стабільності економічного зростання. Аналіз ділової активності дозволяє проаналізувати ефективність основної діяльності підприємства, що характеризується швидкістю обертання фінансових ресурсів підприємства. Оцінка полягає в дослідженні рівнів та динаміки показників оборотності і здійснюється шляхом розрахунку таких показників (коефіцієнтів) (табл. 5).

Аналіз рентабельності підприємства дозволяє визначити ефективність вкладення коштів у підприємство та раціональність їхнього використання. По суті, рентабельність безпосередньо представляє той самий прибуток, але це є відносний показник. Її не можна ототожнювати з абсолютною сумою отриманого прибутку [9]. Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, доходність різних напрямків діяльності, окупність витрат і т. ін. Вони більш повно, ніж прибуток, характеризують кінцеві результати господарювання, адже їх величина показує співвідно-

шення ефекту з наявними або використаними ресурсами. Ці показники розраховують для оцінки діяльності підприємства та використовують як інструмент при розробці інвестиційної політики і ціноутворення [10].

У практиці господарювання аналіз рентабельності підприємства здійснюється шляхом розрахунку таких основних коефіцієнтів (табл. 6).

Порівняння основних фінансових показників (коефіцієнтів) з базисними величинами (нормативними, середньогалузевими, показниками еталонних підприємств) дає можливість оцінити фінансовий стан аналізованого підприємства.

ВИСНОВКИ

Новизна інформації у фінансовій звітності впливає на процес здійснення фінансового аналізу, робить його складнішим, оскільки бухгалтеру та аналітику доводиться звикати до нових змін, що відбулися у звітності у 2013 р. Ці зміни мали на меті розширити обсяг інформації за рахунок більш глибокої деталізації звітних показників. Так, форма бухгалтерського балансу дає більш можливості для аналізу динаміки і структури активів, капіталу і зобов'язань, тенденцій змін майнового і фінансового стану підприємства. Використання у практичній діяльності підприємств запропонованих у даній статті алгоритмів розрахунку показників дасть можливість здійснити оцінювання фінансового стану господарських товариств із застосуванням форм фінансової звітності, регламентованих НП(С)БО 1. Стандарт є черговим кроком назустріч міжнародним стандартам фінансової звітності, хоча він у деяких моментах суперечить як вітчизняному законодавству у сфері регулювання бухгалтерського обліку, так і міжнародним стандартам. Вказаний факт зумовлює необхідність у майбутньому враховувати відповідні зміни, що безпосередньо буде впливати на методики проведення аналізу і видозмінювати їх форми. ■

Алгоритм розрахунку показників ліквідності підприємств

Показник	Коротка характеристика	Алгоритм розрахунку	
		до запровадження НП(С)БО 1	після запровадження НП(С)БО 1 (пропонується)
Коефіцієнт покриття	Розраховується як відношення оборотних активів до поточних зобов'язань підприємства та показує достатність ресурсів підприємства, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань	$\phi 1p.260/\phi 1p.620$ (old)	$\phi 1p.1195/\phi 1p.1695$ (new)
Коефіцієнт швидкої ліквідності	Розраховується як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів (грошових засобів та їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості) до поточних зобов'язань підприємства. Відображає платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами	$\phi 1(p.260 - p.100 - p.110 - p.120 - p.130 - p.140) / \phi 1p.620$ (old)	$\phi 1(p.1195 - p.1100) / \phi 1p.1695$ (new)
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Обчислюється як відношення грошових засобів та їхніх еквівалентів і поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань. Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частина боргів підприємства може бути сплачена негайно	$\phi 1(p.220 + p.230 + p.240) / \phi 1p.620$ (old)	$\phi 1(p.1160 + p.1165) / \phi 1p.1695$ (new)
Чистий оборотний капітал	Розраховується як різниця між оборотними активами підприємства та його поточними зобов'язаннями. Його наявність та величина свідчать про спроможність сплачувати свої поточні зобов'язання	$\phi 1(p.260 - p.620)$ (old)	$\phi 1(p.1195 - p.1695)$ (new)

Таблиця 4

Алгоритм розрахунку показників платоспроможності (фінансової стійкості)

Показник	Коротка характеристика	Алгоритм розрахунку	
		до запровадження НП(С)БО 1	після запровадження НП(С)БО 1 (пропонується)
Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	Розраховується як відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу підприємства і показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність	$\phi 1p.380 / \phi 1p.640$ (old)	$\phi 1p.1495 / \phi 1p.1900$ (new)
Коефіцієнт фінансування	Розраховується як співвідношення залучених і власних засобів і характеризує залежність підприємства від залучених засобів	$\phi 1(p.430 + p.480 + p.620 + p.630) / \phi 1p.380$ (old)	$\phi 1(p.1595 + p.1695 + p.1700 + p.1800) / \phi 1p.1495$ (new)
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	Розраховується як відношення величини чистого оборотного капіталу до величини оборотних активів підприємства і показує забезпеченість підприємства власними оборотними засобами	$\phi 1(p.260 - p.620) / \phi 1p.260$ (old)	$\phi 1(p.1195 - p.1695) / \phi 1p.1195$ (new)
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Показує, яка частина власного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, а яка – капіталізована. Розраховується як відношення чистого оборотного капіталу до власного капіталу	$\phi 1(p.260 - p.620) / \phi 1p.380$ (old)	$\phi 1(p.1195 - p.1695) / \phi 1p.1495$ (new)

Алгоритм розрахунку показників ділової активності підприємства

Показник	Коротка характеристика	Алгоритм розрахунку	
		до запровадження НП(С)БО 1	після запровадження НП(С)БО 1 (пропонується)
Коефіцієнт оборотності активів	Обчислюється як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньої величини підсумку балансу підприємства і характеризує ефективність використання підприємством усіх наявних ресурсів, незалежно від джерел їхнього залучення	$\frac{\phi 2p.035}{\phi 1(p.280(гр.3) + p.280(гр.4))} / 2$ (old)	$\frac{\phi 2p.2000}{\phi 1(p.1300(гр.3) + p.1300(гр.4))} / 2$ (new)
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини дебіторської заборгованості і показує швидкість обертання дебіторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємством	$\frac{\phi 2p.035}{\phi 1(S(p.150 / p.210) гр.3 + S(p.150/p.210)гр.4)} / 2$ (old)	$\frac{\phi 2p.2000}{\phi 1(S(p.1120/p.1155) гр.3 + S(p.1120/p.1155)гр.4)} / 2$ (new)
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини кредиторської заборгованості і показує швидкість обертання кредиторської заборгованості підприємства за період, що аналізується, розширення або зниження комерційного кредиту, що надається підприємству	$\frac{\phi 2p.035}{\phi 1(S(p.520 / p.600) гр.3 + S(p.520 / p.600)гр.4)} / 2$ (old)	$\frac{\phi 2p.2000}{\phi 1(S(p.1605 / p.1670)гр.3 + S(p.1605 / p.1670)гр.4)} / 2$ (new)
Строк погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей	Розраховується як відношення тривалості звітної періоду (360) до коефіцієнта оборотності дебіторської або кредиторської заборгованості та показує середній період погашення дебіторської або кредиторської заборгованостей	$\text{Строк погашення деб. заб.} = 360 / K_{\text{оборотності деб. заб.}}$ $\text{Строк погашення кред. заб.} = 360 / K_{\text{оборотності кр. заб.}}$	
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Розраховується як відношення собівартості реалізованої продукції до середньорічної вартості матеріальних запасів і характеризує швидкість реалізації товарно-матеріальних запасів підприємства	$\frac{\phi 2p.040}{\phi 1(S(p.100 / p.140)гр.3 + S(p.100 / p.140)гр.4)} / 2$ (old)	
Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної вартості основних засобів. Він показує ефективність використання основних засобів підприємства	$\frac{\phi 2p.035}{\phi 1(p.031(гр.3) + p.031(гр.4))} / 2$ (old)	$\frac{\phi 2p.2050}{\phi 1(p.1100гр.3 + p.1100гр.4)} / 2$ (new)
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) до середньорічної величини власного капіталу підприємства і показує ефективність використання власного капіталу підприємства	$\frac{\phi 2p.035}{\phi 1(p.380(гр.3) + p.380(гр.4))} / 2$ (old)	$\frac{\phi 2p.2000}{\phi 1(p.1011(гр.3) + p.1011(гр.4))} / 2$ (new)

Алгоритм розрахунку показників рентабельності

Показник	Коротка характеристика	Алгоритм розрахунку	
		до запровадження НП(С)БО 1	після запровадження НП(С)БО 1 (пропонується)
Коефіцієнт рентабельності активів	Розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості активів і характеризує ефективність використання активів підприємства	$\frac{\text{ф}2\text{р.}220 \text{ або } \text{р.}225 / \text{ф}1(\text{р.}280 \text{ (гр.}3) + \text{р.}280 \text{ (гр.}4))}{2 \text{ (old)}}$	$\frac{\text{ф}2\text{р.}2350 \text{ або } \text{р.}2355 / \text{ф}1(\text{р.}1300 \text{ (гр.}3) + \text{р.}1300 \text{ (гр.}4))}{2 \text{ (new)}}$
Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	Розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості власного капіталу і характеризує ефективність вкладення коштів до даного підприємства	$\frac{\text{ф}2\text{р.}220 \text{ або } \text{р.}225 / \text{ф}1(\text{р.}380 \text{ (гр.}3) + \text{р.}380 \text{ (гр.}4))}{2 \text{ (old)}}$	$\frac{\text{ф}2\text{р.}2350 \text{ або } \text{р.}2355 / \text{ф}1(\text{р.}1495 \text{ (гр.}3) + \text{р.}1495 \text{ (гр.}4))}{2 \text{ (new)}}$
Коефіцієнт рентабельності продажу	Розраховується як відношення чистого прибутку підприємства до чистої виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) і характеризує ефективність господарської діяльності підприємства	$\frac{\text{ф}2\text{р.}220 \text{ або } \text{р.}225 / \text{ф}2\text{р.}035 \text{ (old)}}$	$\frac{\text{ф}2\text{р.}2350 \text{ або } \text{р.}2355 / \text{ф}2\text{р.}2000 \text{ (new)}}$
Коефіцієнт рентабельності реалізації продукції	Розраховується як відношення прибутку від реалізації продукції (робіт, послуг) до витрат на її виробництво та збут і характеризує прибутковість господарської діяльності підприємства від основної діяльності	$\frac{\text{ф}2\text{р.}100 \text{ (або } \text{р.}105) + 090 - 060 / \text{ф}2(\text{р.}040 + 070 + 080) \text{ (old)}}$	$\frac{\text{ф}2\text{р.}2190 \text{ (або } \text{р.}2195) + 2180 - 2120 / \text{ф}2(\text{р.}2050 + 2130 + 2150) \text{ (new)}}$

ЛІТЕРАТУРА

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності. Затверджені наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 р. № 433 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=29356

3. **Балицька В.** Доходи та рентабельність діяльності підприємств України: макроекономічна оцінка / В. Балицька // Формування ринкових відносин в Україні. – 2007. – № 9. – С. 62 – 63.

4. **Білик М. Д.** Фінансові результати діяльності малих підприємств: оцінка та прогнозування : монографія / М. Д. Білик, Т. О. Білик. – Київ : ТОВ «ПанТот», 2012. – 280 с.

5. **Воронкова А. Е.** Діагностика стану підприємства: теорія і практика : монографія / А. Е. Воронкова. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2008. – 520 с.

6. **Грабовецький Б. Є.** Економічний аналіз : навч. посіб. / Б. Є. Грабовецький. К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 256 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://libfree.com/138696672_ekonomikaanaliz_finansovogo_stanu_pidpriyemstva.html#410

7. **Едроннова В. Н.** Система показателів моніторингу устойчивости региональной финансовой системы / В. Н. Едроннова, А. А. Кавинов // Финансы и кредит. – 2005. – № 19. – С. 4 – 12.

8. **Кизим М. О.** Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства : монографія / М. О. Кизим, В. А. Забродський, В. А. Зінченко, Ю. С. Копчак. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2003. – 144 с.

9. **Копчак Ю. С.** Проблеми діагностики фінансового стану і стійкості функціонування підприємства / Ю. С. Копчак // Вісник СумДУ. – 2004. – № 9 (68). – С. 23 – 34.

10. **Кривов'язюк І. В.** Економічна діагностика підприємства: теорія, методологія та практика застосування : монографія / І. В. Кривов'язюк. – Луцьк : Вид-во «Надстир'я», 2007. – 260 с.

11. **Носова Є.** Система показників фінансового стану / Є. Носова // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Економіка». – 2012. – № 138. – С. 53 – 56.

12. **Москаленко В. П.** Комплексна оцінка фінансового стану підприємства як основа діагностики його банкрутства / В. П. Москаленко, О. Л. Пластун // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 6. – С. 180 – 192.

13. **Сокиринська І. Г.** Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства / І. Г. Сокиринська // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 88 – 95.

14. **Терещенко О. О.** Діагностика фінансового стану підприємства : монографія / О. О. Терещенко. – К. : Вид-во КНЕУ. – 2008. – С. 268.

15. **Швиданенко Г. О.** Сучасні технології діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія / Г. О. Швиданенко, О. І. Олесь. – К. : Вид-во КНЕУ. – 2008. – С. 34 – 35.

Науковий керівник – Білик М. Д., доктор економічних наук, професор, професор кафедри корпоративних фінансів і контролінгу Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана

REFERENCES

Balitska, V. «Dokhody ta rentabelnist diialnosti pidpriyemstv Ukrainy: makroekonomichna otsinka» [Revenues and profitability of enterprises Ukraine: macroeconomic assessment]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 9 (2007): 62-63.

Bilyk, M. D., and Bilyk, T. O. *Finansovi rezultaty diialnosti mal'lykh pidpriyemstv: otsinka ta prohnouzuвання* [Financial results of small businesses: assessment and forecasting]. Kyiv: PanTot, 2012.

Edronova, V. N., and Kavinov, A. A. «Sistema pokazately monitoringa ustoychivosti regionalnoy finansovoy sistemy» [The

system of indicators for monitoring the stability of the regional financial system]. *Finansy i kredit*, no. 19 (2005): 4-12.

Hrabovetskyi, B. I. E. «*Ekonomichnyi analiz*» [Economic Analysis]. http://libfree.com/138696672_ekonomikaanaliz_finansovogo_stanu_pidpriyemstva.html#410

Kyzym, M. O. et al. *Otsinka i diahnostryka finansovoi stiikosti pidpriyemstva* [Assessment and diagnosis of financial viability]. Kharkiv: INZhEK, 2003.

Kopchak, Yu. S. «*Problemy diahnostryky finansovoho stanu i stiikosti funktsionuvannya pidpriyemstva*» [Problems of diagnosis financial condition and sustainability of the enterprise]. *Visnyk SumDU*, no. 9 (68) (2004): 23-34.

Kryvov'iazuk, I. V. *Ekonomichna diahnostryka pidpriyemstva: teoriia, metodolohiia ta praktyka zastosuvannya* [Economic diagnostics company: Theory, Methodology and Practical Application]. Lutsk: Nadstyr'ia, 2007.

[Legal Act of Ukraine] (2013). http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=382859&cat_id=29356

[Legal Act of Ukraine] (2013). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

Moskalenko, V. P., and Plastun, O. L. «*Kompleksna otsinka finansovoho stanu pidpriyemstva iak osnova diahnostryky ioho bankrutstva*» [A comprehensive assessment of the financial condition of the company as a basis for diagnosis of his bankruptcy]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 6 (2009): 180-192.

Nosova, I. E. «*Systema pokaznykiv finansovoho stanu*» [The system of indicators of financial condition]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriia «Ekonomika»*, no. 138 (2012): 53-56.

Sokyrynska, I. H. «*Diahnostryka finansovoho zabezpechennia diialnosti pidpriyemstva*» [Diagnosis of financial security of the company]. *Finansy Ukrainy*, no. 1 (2003): 88-95.

Shvydanenko, H. O., and Oles, O. I. *Suchasni tekhnolohii diahnostryky finansovo-ekonomichnoi diialnosti pidpriyemstva* [Modern technologies of diagnostics of financial-economic activity]. Kyiv: KNEU, 2008.

Tereshchenko, O. O. *Diahnostryka finansovoho stanu pidpriyemstva* [Diagnostics financial condition]. Kyiv: KNEU, 2008.

Voronkova, A. E. *Diahnostryka stanu pidpriyemstva: teoriia i praktyka* [Diagnosis of enterprise: Theory and Practice]. Kharkiv: INZhEK, 2008.

УДК 336.713

РОЗВИТОК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ВАРТОСТІ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ

© 2015 КРАСЮК І. В.

УДК 336.713

Красюк І. В. Розвиток науково-методичних підходів до оцінки вартості банківського бізнесу

Дана стаття присвячена систематизації науково-методичних підходів до оцінки вартості банківського бізнесу. Метою статті є розширення та змістовне доповнення існуючих науково-методичних підходів до проблем оцінки вартості бізнесу банку з урахуванням систематизованих специфічних особливостей ведення банківського бізнесу. Досліджено чинники, що безпосередньо впливають на формування вартості банківського бізнесу. Встановлено, що потреба у визначенні вартості банківських установ в Україні була сформована досить недавно, що пояснюється досить молодим віком національної банківської системи. Зважаючи на зростаючий рівень конкуренції на ринку фінансових послуг та активну участь іноземних інвесторів у капіталізації українських банків, можна зробити висновок про суттєве підвищення вартості бізнесу як об'єкта оцінки. У статті запропоновано досліджувати вартість банківського бізнесу в контексті інформаційного середовища, що становить інтерес для широкого кола контрагентів та має можливість надавати оцінку ефективності менеджменту, успішності, стійкості, а також інвестиційної привабливості банку.

Ключові слова: банківський бізнес, підходи до визначення вартості бізнесу, фактори впливу, вартість, інвестиційна привабливість, банківська діяльність.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 9.

Красюк Інна Віталіївна – заступник завідувача відділу, Сумська філія ПАТ КБ «ПриватБанк» (майдан Незалежності, 3/1, Суми, 40009, Україна)
E-mail: innakrasyuk@gmail.com

УДК 336.713

Красюк И. В. Развитие научно-методических подходов к оценке стоимости банковского бизнеса

Данная статья посвящена систематизации научно-методических подходов к оценке стоимости банковского бизнеса. Целью статьи является расширение и содержательное дополнение существующих научно-методических подходов к проблемам оценки стоимости бизнеса банка с учетом систематизированных специфических особенностей ведения банковского бизнеса. Исследованы факторы, непосредственно влияющие на формирование стоимости банковского бизнеса. Установлено, что потребность в определении стоимости банковских учреждений в Украине была сформирована достаточно недавно, что объясняется достаточно молодым возрастом национальной банковской системы. Учитывая растущий уровень конкуренции на рынке финансовых услуг и активное участие иностранных инвесторов в капитализации украинских банков, можно сделать вывод о существенном повышении стоимости бизнеса как объекта оценки. В статье предложено проводить исследования стоимости банковского бизнеса в контексте информационной среды, которая представляет интерес для широкого круга контрагентов и имеет возможность давать оценку эффективности менеджмента, успешности, устойчивости, а также инвестиционной привлекательности банка.

Ключевые слова: банковский бизнес, подходы к определению стоимости бизнеса, факторы воздействия, стоимость, инвестиционная привлекательность, банковская деятельность.

Рис.: 2. Табл.: 1. Библ.: 9.

Красюк Инна Витальевна – заместитель заведующего отделом, Сумской филиал ПАО КБ «ПриватБанк» (пл. Независимости, 3/1, Сумы, 40009, Украина)
E-mail: innakrasyuk@gmail.com

UDC 336.713

Krasiuk I. V. Development of Scientific and Methodical Approaches to Estimating the Cost of the Banking Business

This article is aimed at systematizing of scientific and methodical approaches to estimating the cost of banking business. The purpose of the article is expanding and informative updating of the existing scientific and methodical approaches to estimating the cost of the bank business, taking into account the systematized specifics of doing the banking business. The factors, which cause a direct influence on formation of the banking business, have been explored. It has been found that the need for determining the cost of banking institutions in Ukraine was formed fairly recently, due to the relatively young age of the national banking system. Given the growing level of competition in the financial services market and the active participation of foreign investors in the capitalization of the Ukrainian banks, one can conclude about the significant increase of business value as object for estimation. The article proposes to study the cost of the banking business in the context of the information environment, which is of interest to a broad range of contractors and is able to assess the effectiveness of management, success, sustainability and investment attractiveness of bank.

Key words: banking business, approaches to defining the value of business, impact factors, cost, investment attractiveness, banking activity.

Pic.: 2. Tabl.: 1. Bibl.: 9.

Krasiuk Inna V. – Deputy Head of Department, Sumy branch of PJSC KB «PrivatBank» (maydan Nezalezhnosti, 3/1, Sumy, 40009, Ukraine)
E-mail: innakrasyuk@gmail.com